

Organiseringen af den norske rusmiddelbehandling og om etableringen af specialistuddannelsen i rusmedicin

Thomas Clausen

Professor (Dr. med)

Senterleder SERAF

thomas.clausen@medisin.uio.no

2021

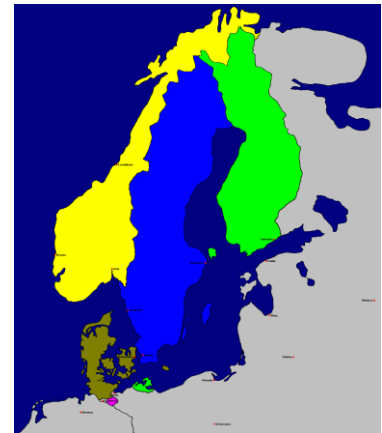
 facebook.com/serafnorge

 twitter.com/serafnorge

Agenda

- ✓ Kort om SERAF
- ✓ Norsk rusmiddelbehandling; organisering
- ✓ Spesialistutdanning i Rus- og avhengighetsmedisin

Norden

	Sweden	Denmark	Finland	Norway
Populations	10mill	5.8mill	5.5 mill	5.3 mill
OUD treatment need	20.000?	13.000	15.000	10.000?
Numbers in OMT	4136+	7 050	2 439	7 850
ODs per 1 mill	95	55	55	80

Utgangspunktet for SERAF

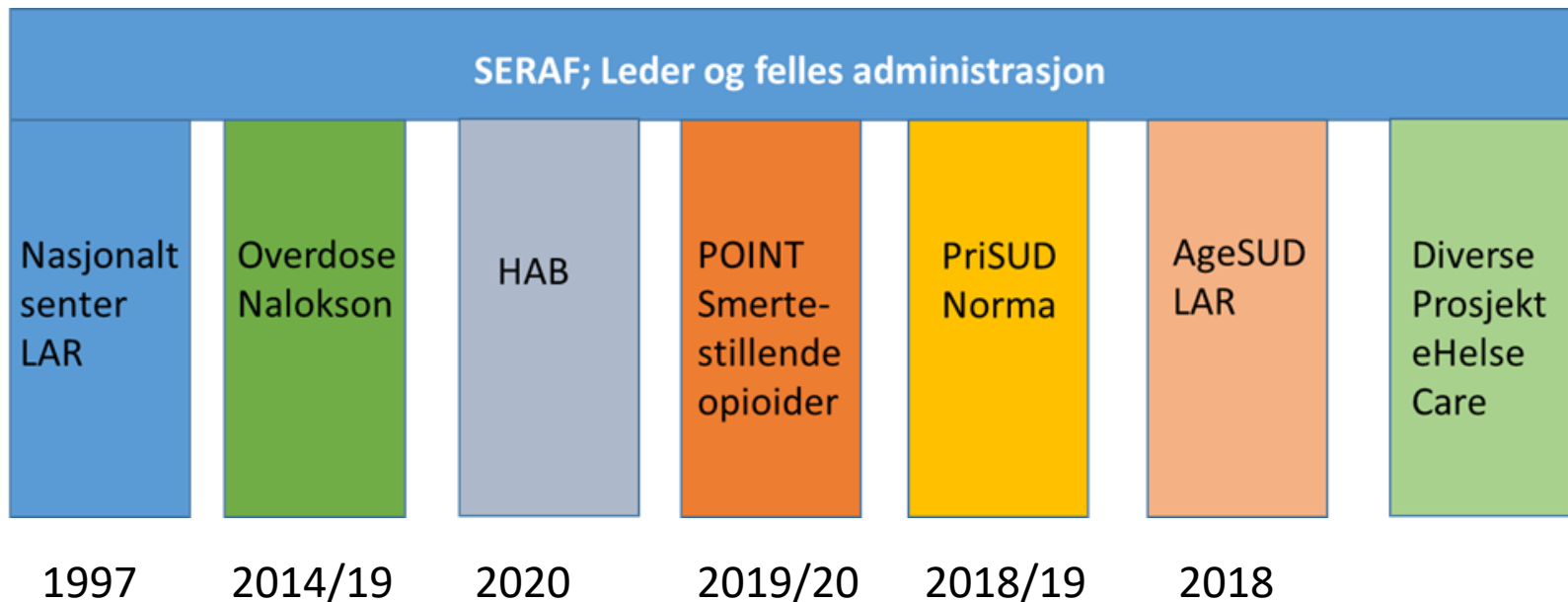
- ✓ Rusfeltet i Norge ca 2004 betegnes som;
et forskningssvakt fagfelt
- ✓ Råd til Helseminister
 - **Prioriter klinisk rusmiddelforskning**
 - **Etabler (minst) et solid kompetansemiljø**
- Rusforskningsprogram i Norges Forskningsråd
 - 2007 – 2011
 - Kliniske forskningsprosjekter
 - **SERAF ved UiO (10mill per år; 5+5 år)**

SERAF etableres i 2007/8

- ✓ Senterbevilgning på 10mill per år i 5 (+5) år
 - ✓ Senteret og programmet ble evaluert i 2011

- Senteret forlenges og har bevilgning til 2018
 - 10 år går veldig fort 😊

SERAFs struktur og prosjekter 2021

- 25-30 ansatte (ca 20 årsverk), Tverrfaglig, Administrasjon på 2 årsverk
- Ny ekstern prosjektfinansiering på mer enn 20mill årlig, i tillegg til senterbevilgning på 5 mill fra HDIR

SERAF - prioriteringer

- **Klinisk relevant rusmiddelforskning**
 - Registerbasert forskning
 - Kliniske kohorter - behandlingspopulasjoner
 - Norsk ➡ Nordisk fokus
- **Kompetanseheving og Undervisning**
 - ✓ Videre- og etterutdanningskurs (+Medisinstudiet)
- **Nettverksbygging**

SERAF i 10 år (2018)

✓ Tverrfaglig miljø
– Undervisningstimer og foredrag

✓ 50-60 Mastergrader

✓ 35+ PhDer

✓ 500 vitenskapelige

✓ Ca 30+ rapporter

✓ Kronikker og debattinnlegg

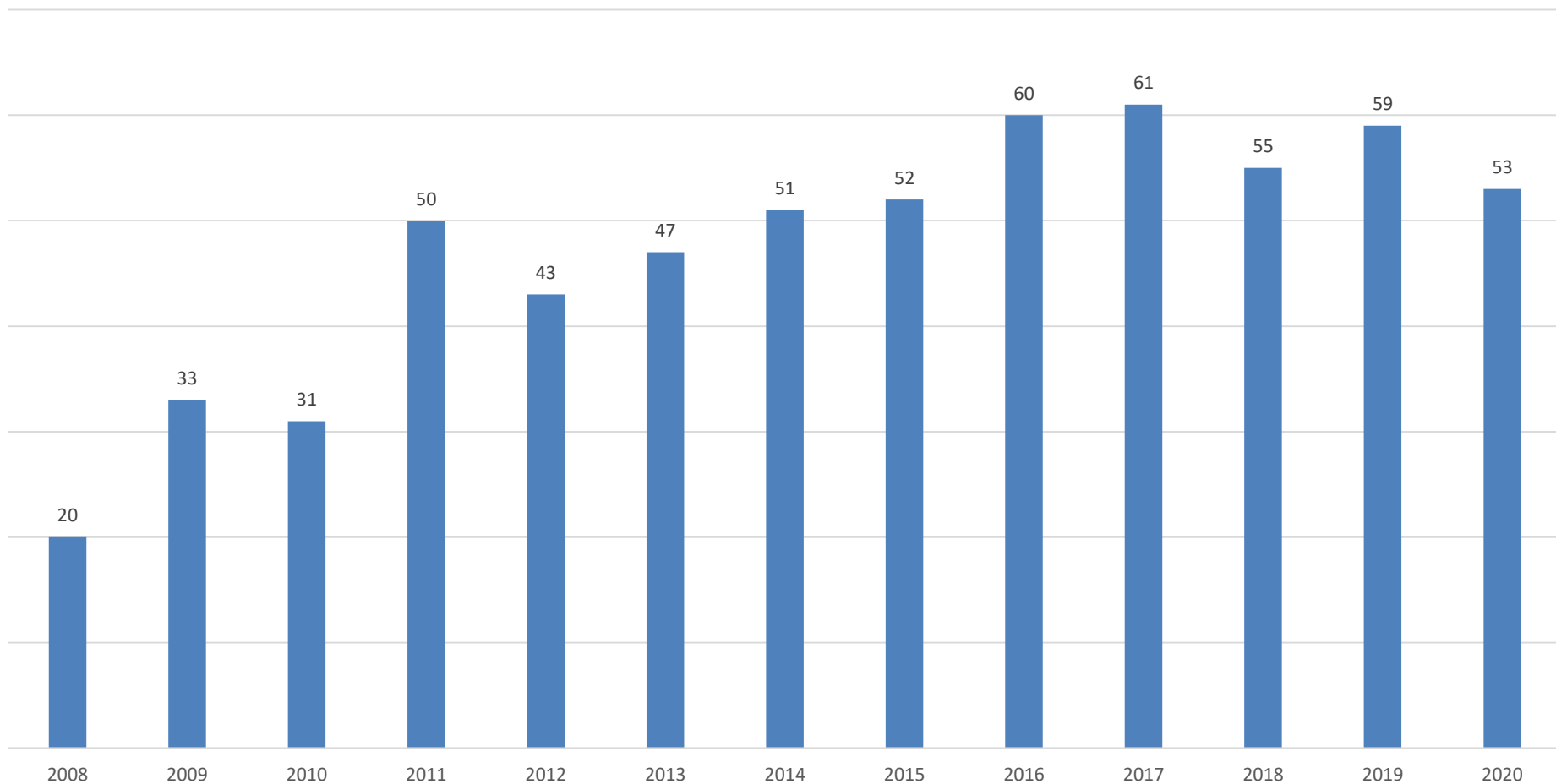
✓ Aktiv Web-side (50.000 årlige besøk)

**Kunnskap fra «flere generasjoner»
forskere og sammensatte metoder
innen en rekke områder**

Publikasjoner

Publikasjoner 2008 -2020

Norsk rusbehandling; organisering

Fra 2004;

- ✓ Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB)
 - ✓ Del av Specialisthelsetjenesten
 - ✓ (Hospital/secondary care level)

- ✓ Ansatte som utøver behandling i TSB; tverrfaglig;
 - ✓ Leger, psykologer, sosionomer, sykepleier, pedagoger...

Brukerne av TSB

- ✓ Pasient-status og pasientrettigheter fra 2004
- ✓ Krav om henvisning, som for øvrig for spesialisthelsetjenesten
- I 2020 var 33 373 pasienter i (TSB) (8000 LAR)
 - 7,8 per 1 000 innbyggere
 - Ca 11000 innleggelser i døgnbehandling

Øvrig tjenesteapparat Kommunen

- ✓ Primærhelsetjenesten
 - Primærlege; fastlege

- ✓ Kommunalt tjenestetilbud
 - NAV (Sosialtjeneste)
 - Ruskonsulenter
 - ACT/FACT team
 - Diverse lavterskeltilbud (Utdeling av rent brukerutstyr mm)
 - Brukerrom (Oslo og Bergen)

- NGOs
 - Frelsesarmeen, Bymisjonen etc

Etableringen af specialistuddannelsen i rusmedicin

- ✓ Fra 2014/2015 ble det etablert en egen spesialitet i Rus- og avhengighetsmedisin i Norge
- ✓ Full klinisk utdanning på til sammen 5 år etter endt turnustjeneste, slik som f.eks for Psykiatri

Tall og fakta

- ✓ Vi har per i dag (2021) 147 godkjente spesialister under 80 år, hvorav **125** er yrkesaktive under 70 år med adresse i Norge
- ✓ Vi har ca 100 kandidater i pågående spesialistutdanning
- ✓ I løpet av 2021 er det godkjent 10 nye spesialister, så langt

En lang (og tornefull) vei

2 runder med avslag; 1999 og 2001

- ✓ Argument; «spesialister i allmennmedisin, psykiatri og indremedisin kunne dekke rusfeltet med legetjenester»
- ✓ Rusreformen; 1.1.2004; spesialisthelsetjenesten fikk ansvar for behandlingen av pasienter med rusmiddellidelser: "Tverrfaglig spesialisert rusbehandling" (TSB)

5-årig prosess

- ✓ Nå (i 2004) hadde man etablert et spesialistområde uten legespesialister
- ✓ Først i 2009, anbefalte Legeforeningen at det opprettes ny spesialitet til Direktorat og Departement
- ✓ Deretter prosess med utredninger, innholdsutvikling, etablering av utdanningssteder etc., før formell spesialitet i 2015

Fra 2014

Norsk forening for rus- og avhengighetsmedisin:

- I 2021; 198 ordinære og 123 assosierte medlemmer
- <https://www.legeforeningen.no/foreningsledd/fagmed/norsk-forening-for-rus--og-avhengighetsmedisin/>
- Rune Tore Strøm runtst@ous-hf.no & Guri Spilhaug gurspi@ous-hf.no

I dag;

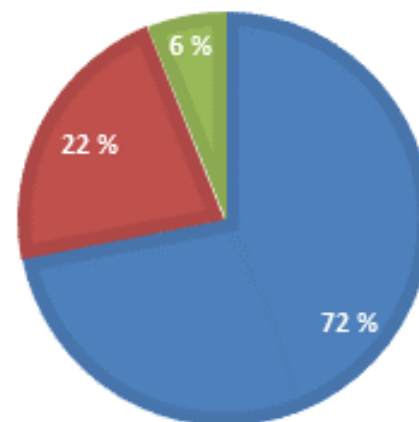
- Det er utdanning i 24 helseforetak, med ca 100 LIS stillinger

Fordeling av legespesialister

	Lege- spesialister	Psykolog- spesialister
Helse Nord	8 %	8 %
Helse Midt-Norge	11 %	12 %
Helse Vest	16 %	24 %
Helse Sør-Øst	64 %	56 %

FORDELING AV SPESIALISTER I RUS OG AVHENGIGHETSMEDISIN

■ Helseforetak ■ Private samarbeidsparter ■ FBV-leverandører

Det er forpliktende

- ✓ Helseforetakene skal ha TSB basistjenester;
Det vil si TSB enheter for poliklinikk, avrusning og døgn
- ✓ Alle skal ha akutt – tjeneste; en del av pålagt pakkeforløp for 1.1.22
- ✓ Alle helseforetak pliktig til å ha tilgjengelig lege i TSB 24/7

Jørg Mørland
Helge Waal

RUS OG AVHENGIGHET

UNIVERSITETSFÖRLAGET

Lenker

- <https://www.med.uio.no/klinmed/forskning/sentre/seraf/>
- <https://www.legeforeningen.no/foreningsledd/fagmed/norsk-forening-for-rus--og-avhengighetsmedisin/>
- <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/etablering-av-en-ny-medisinsk-spesialitet-i-rus-og-avhengighetsmedisin>